

## ОСОБЛИВОСТІ КЛАСИФІКАЦІЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

*Проаналізовано основні проблемні питання класифікації торговельної документації, запропоновані рекомендації з даного напрямку наукових досліджень*

**Ключові слова:** *торговельна документація, класифікація, типологізація, складові документа.*

Актуальність теми полягає в тому, що без класифікації не можливо вивчити різноманіття існуючих видів торговельних документів, систематизувати їх, встановити різницю між видами документів. Тому постає необхідність проаналізувати існуючі документознавчі системи класифікації торговельної документації, вивчити питання щодо їхнього застосування у практиці виробничої галузі.

Актуальність проблеми класифікації торговельних документів підсилюється в умовах сучасної інформатизації суспільства, нових особливостей розвитку науки, що проявляються не тільки в диференціації, але й в інтеграції знань. Ці процеси супроводжуються високими темпами нагромадження документальних джерел інформації та певними труднощами їхнього опрацювання.

Яскравими зразками класифікації документів стали розробки Г.М.Швецової-Водки та С.Г. Кулешова. Незважаючи на досить значну кількість праць з класифікації документів, як підкреслює професор С. Г. Кулешов, лише незначна їх частина присвячена обґрунтуванню узагальнюючих типологічних схем документації [1-3]. Одним із найбільш важливих і суперечливих питань є співвідношення класифікації і типологізації, тобто виду і типу документа. Різними є методика їхньої побудови та способи угруповання документів, про що зазначає професор Н. М. Кушнарченко [4].

В даній публікації ми маємо за мету визначити основні положення, що характеризують головні ознаки та вимоги типології та класифікації торговельної документації.

Класифікувати документи — значить проводити багатоступінчастий, ієрархічний і дихотомічний розподіл їх на роди, види, підвиди, різновиди. Класифікація дозволяє встановити специфіку кожного виду і типу документа, допомагає орієнтуватися у всьому різноманітті документної інформації.

Важливе теоретичне та практичне значення для вивчення сутності документів має їх загальна класифікація. В основу загальної класифікації

документів покладено блоки ознак, що будуються за різними характеристиками документа. У наш час нараховується близько 300 класифікацій. Найважливіші ознаки, що лежать в основі класифікації сучасних торговельних документів - в їх змісті, інформаційній і матеріальній складових, що взаємопов'язані із загальною класифікацією документів, в якій встановлено три блоки ознак, побудовані за різними характеристиками документа:

- інформаційна складова документа;
- фізична (матеріальна) складова документа;
- умови перебування документа як системного об'єкту в зовнішньому середовищі.

Можна виділити декілька підходів до розуміння класифікації торговельної документації.

По-перше, кожний торговельний документ своїм видом (формою) і змістом вказує на зовнішній і внутрішній зв'язок з управлінськими документами. Управлінську документацію можна класифікувати за різними ознаками. Система документації певної галузі управління, в свою чергу, поділяється на підсистеми на основі призначення документної форми залежно від її змісту, відповідно до рівня управління, за формою її представлення.

Таким чином, торговельний документ являє собою складну інформаційну сукупність, яка відзначається великою кількістю параметрів і показників, що обумовлює роль уніфікації як одного з дієвих напрямів класифікації.

По-друге, розкрити сутність ієрархічної класифікації торговельних документів допомагає Державний класифікатор управлінської документації ДК 010-98, в якому 8 і 9 класи складає торговельна і зовнішньоторговельна документація [5]. Оскільки змістове наповнення ДКУД не є незмінною одиницею, воно доповнюється галузевими класифікаторами документації, які затверджуються відповідними міністерствами, державними комітетами та ін.

По-третє, класифікація обумовлена різноманітністю торговельних документів: організаційно-розпорядча документація, господарські договори, контракти і угоди, документи комерційної логістики, документи у міжнародній торгівлі комісійних та посередницьких операцій, документи орендних і лізингових операцій, документи сумісної діяльності комерційних підприємств, комерційні акти як документи приймання продукції за кількістю і якістю, грошові й товарні документи, що засвідчують майнові права, тендерна документація, які складають основу торговельної документації спеціального документознавства.

Незважаючи на відмінності між торговельними документами, обумовлені галузевою специфікою, робота з класифікації визначається знаходженням точок дотику, що забезпечить ефективне використання різних документів у межах певної установи, галузі чи економіки країни в цілому. Перспективним напрямом розроблення теми є подальший аналіз теорії та практики класифікації торговельної документації системи управління якістю промислового підприємства.

### ***Список використаних джерел***

1. Швецова-Водка Г. М. Типологія документа : навч. посіб. для студ. ін-тів культури / Г.М. Швецова-Водка; Рівн. держ. ін-т культури. – К.: Кн. палата України, 1998. – 80 с.
2. Швецова-Водка Г. М. Типологія книги : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів культури і мистецтв / Г. М. Швецова-Водка; Рівнен. держ. ін-т культури. – К.: Кн. палата України, 1999. – 68 с.
3. Кулешов С. Г. Документознавство: Історія. Теоретичні основи / С. Г. Кулешов. – К., 2000. –126 с.
4. Кушнарченко Н.Н. Документоведение : учеб. / Н.Н. Кушнарченко. – 7-е изд., стер. – К. : Знання, 2006. – 459 с.
5. Державний класифікатор управлінської документації. ДК 010-98 / упор. С. М. Бугай. - Вид. офіц. - К. : Держстандарт України, 1999. – 53 с.

*Проанализированы основные проблемные вопросы классификации торговой документации, предложены рекомендации из данного направления научных исследований.*

***Ключевые слова:*** *торговая документация, классификация, типологизация, составляющие документа.*

*The basic problem questions of classification of trade documentation are analysed, offered recommendations from this direction of scientific researches.*

***Keywords:*** *trade documentation, classification, tipoliqaxacia, compound document.*

**УДК 001.8/004.91**

**Т.Ф. Коляда-Березовська,  
М.С. Гончарук, Н.О. Подмазко**

## **ДОКУМЕНТНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В АЛГОРИТМІЧНОМУ АСПЕКТІ**

*Викладено позицію авторів щодо розв'язання проблеми формування аналітичної компетенції в процесі підготовки документознавців, особливу увагу приділено таким поняттям, як алгоритм, конвергентність, дивергентність, кліаративність інформації, алгоритми прогнозування та*